

Z DĚJIN RÉTORIKY

Řecká rétorika

5. st. př. Kr.

rétorické žánry: 1. veřejné projevy: a) soudní - žaloby a obhajoby
b) politické – poradní, útočné - filipiky
c) panegyrické (oslavné)
2. neveřejné projevy - cvičné řeči, eristické řeči (řec. *eris* = spor, pře)

Platon 427-347 př. Kr. - žák **Sokratův** 469-399 př. Kr.

rétorika = psychagogie

dialog *Gorgiás* - odsudek rétoriky sofistů

Aristoteles 384-322 př. Kr.

rétorický sylogismus

modus ponens:

Býti rozumný je dobré, neboť býti nerozumný je škodlivé. (Aristoteles: *Rétorika*)

Bud' optimistou. Není příliš užitečné jim nebýt. (Winston Churchill)

1. premisa: *Jestliže není příliš užitečné nebýt optimistou, pak bud' optimistou.*

2. premisa: *Není příliš užitečné nebýt optimistou.*

Závěr: Proto bud' optimistou.

Římská rétorika

teorie 3 stylů:

1. vysoký (*gravis*, *genus grande*)

2. střední (*mediocris*, *genus medium*)

3. nízký (*attenuatus*, *genus subtile*)

Marcus Fabius Quintilianus 35-96

• V. Bahník (přel.): *Quintilianus, Základy řečnictví*, 1985.

Rétorika v novověku

Bohuslav Balbín (1621-1688)

Verisimilia humaniorum disciplinarum (Nástin humanitních disciplín)

Rétorika od klasicismu do 19. stol.

John Locke (1632-1704)

Esej o lidském poznání